

Ashlarba proti Gruzii, rozsudek ze dne 15. 7. 2014 - K požadavku na jasné a přesné vymezení skutkové podstaty trestných činů

Stěžovatel: Ashlarba

Žalovaný stát: Gruzie

Číslo stížnosti: 45554/08

Datum: 15.07.2014

Článek Úmluvy: čl. 7 odst. 1

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: nulla poena sine lege, nullum crimen sine lege, organizovaná zločinecká skupina, organizovaný zločin, předvídatelnost zákona

Český právní řád: čl. 39 Listiny základních práv a svobod
§ 12 odst. 1, § 13 odst. 1, § 107, § 129, § 361 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Významnost: 2

K požadavku na jasné a přesné vymezení skutkové podstaty trestných činů

Autorský komentář:

Rozhodnutí dává kladnou odpověď na otázku, zda odpovídá požadavku článku 7 odst. 1 Úmluvy na jasnou a přesnou definici jednání nebo opomenutí, které zakládá trestní odpovědnost (princip nullum crimen sine lege), vymezení skutkové podstaty trestného činu prostřednictvím běžně používaných pojmů v hovorovém jazyce, které jsou však jinak srozumitelné pro běžného občana (pro širokou veřejnost). Soud v tomto kontextu také připomenul jak význam soudní interpretace neurčitých pojmů nutně obsažených v právní úpravě, tak jejich objasnění, z hlediska předvídatelnosti pro pachatele, využitím právní pomoci.

V posuzované věci se jednalo zejména o pojmy „zločinecké podsvětí“ a „vor v zákoně“. S ohledem na skutečnost, že zejména organizovaný zločin má často mezinárodní rozměr, se závěry rozhodnutí mohou použít v rámci argumentace ohledně výkladu zákonného znaku spočívajícího v účasti, členství či podpoře organizované zločinecké skupiny (srov. § 361 tr. zákoníku) a k uplatňování zvýšeného trestního postihu těchto pachatelů ve smyslu ustanovení § 107 a 108 tr. zákoníku.

SKUTKOVÝ STAV

- 12 odst. 1, § 13 odst. 1, § 107, § 129, § 361 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Stěžovatel žije ve vesnici Angisa v autonomní republice Ajaria, která je součástí Gruzie. Dne 15.

února 2006 bylo zahájeno vyšetřování aktivit pana A. K. na základě jeho údajného spojení s tzv. „zločineckým podsvětím“ ve smyslu článku 223(1) trestního zákoníku Gruzie (dále jen „trestní zákoník“) a podezření, že je tzv. vor v zákoně¹) (legální definice pojmu a uvedené ustanovení jsou blíže rozvedeny níže v § 18 – 20), který je považován za hlavního vůdce podsvětí a kterým se měl stát v roce 1999. V průběhu vyšetřování pana A. K., který pobýval toho času na Ukrajině a v Rusku, bylo mimo jiné zjištěno, že byl v pravidelném telefonickém spojení s jinými sebezvanými vůdci kriminálního podsvětí v autonomní republice Ajaria a instruoval je, jakým způsobem mají řešit různorodé soukromé spory v regionu. Jednou z osob, která byla v tomto telefonickém spojení s panem A. K., byl i stěžovatel. Dne 31. července 2006 byli stěžovatel a další osoba zatčeni na základě podezření, že jsou členy tzv. „zločineckého podsvětí“. Během výslechu stěžovatel uvedl, že zná pana A. K. třicet let, že si je vědom toho, že pan A. K. je označován jako vor v zákoně, a že ho považuje za čestného člověka. Dne 27. března 2007 Městský soud v Batumi odsoudil stěžovatele za to, že je součástí „zločineckého podsvětí“, podle článku 223(1) odst. 1 trestního zákoníku a uložil mu trest odnětí svobody ve výši 7 let. Pan A. K. byl odsouzen za to, že je vorem v zákoně a byl mu uložen trest odnětí svobody ve výši 10 let. Městský soud v Batumi odůvodnil své rozhodnutí ohledně trestné činnosti stěžovatele tím, že stěžovatel dává veřejně najevo svou podporu „zločineckému podsvětí“ svým životním stylem, že stěžovatel byl zapleten do aktivit podsvětí, tedy získáváním profitu pro své členy a jiné osoby a terorizováním a násilným chováním k obyčejným lidem. Stěžovatel dle soudu svým jednáním rozšiřoval uplatňování specifických pravidel podsvětí a napomáhal vorovi v zákoně ve vedení tohoto podsvětí. Stěžovatel byl uznán vinným spácháním tří skutků, a to na základě mnohých výpovědí svědků získaných v průběhu vyšetřování i před soudem a na základě odposlechu telefonů stěžovatele, jiných obviněných a dalších osob (§ 5 – 12).

První skutek spočíval v tom, že pan A. K. známý jako jeden z nejmocnějších kriminálních „bossů“ v regionu požádal stěžovatele, aby vyřešil spor o byt mezi nevlastní matkou A. K. a jinou osobou. Soud uznal stěžovatele vinným tím, že tento úkol přijal a v období od 24. června do července 2006 tento úkol vyřešil neoficiálním rozhodnutím sporu, přičemž užíval pověsti a autority A. K. Stěžovatel nepopřel, že byl o vyřešení tohoto sporu panem A. K. požádán, ale uvedl, že si nebyl vědom, že takové jednání může být činem soudně trestným, když skutečně chtěl pomoc při řešení sporu ženě, která byla jeho blízkou známou (§ 13).

U druhého skutku soud zjistil, že A. K. požádal dne 24. července 2006 stěžovatele, aby našel ve městě Batumi dva mladé muže, kteří odmítli zaplatit řidiči taxi za jízdu. Stěžovatel byl požádán, aby přesvědčil oba muže k zaplacení za jízdu taxi, a to s použitím své autority jako výše postaveného člena podsvětí a autority pana A. K. Stěžovatel opět nepopřel, že byl A. K. o výše uvedené požádán, nicméně uvedl, že v této věci nic nepodnikl, a proto nerozumí tomu, čím se provinil (§ 14).

Poslední skutek, za jehož spáchání byl soudem uznán vinným, se zakládal na faktu, že dne 8. července 2006 při návštěvě přítele vykonávajícího trest ve vězení, o kterém se mezi členy podsvětí hovořilo jako o budoucím vorovi v zákoně, probíral s tímto přítelem finanční záležitosti spojené s fondem patřícím podsvětí a rovněž ho informoval o tom, že ministr vnitra by mohl brzy ztratit svou pozici, což by znamenalo znovunabytí autority vorů v zákoně a důležitosti pravidel chování ve světě zločinu. K tomuto skutku se stěžovatel vyjádřil v tom smyslu, že pouze vyjadřoval svůj názor, za což nemůže být nijak trestán (§ 15).

Dne 10. července 2007 odvolací soud v Kutaisi potvrdil prvoinstanční rozhodnutí soudu a odvolání stěžovatele v plném rozsahu zamítl a dne 29. února 2008 Nejvyšší soud Gruzie odmítl stěžovatelovu kasační stížnost jako nepřipustnou, čímž bylo trestní řízení ukončeno (§ 16 a 17).

Relevantní národní právo a komparativní studie

1. Legislativa upravující institut „zločineckého podsvětí“

2. - 20. Článek 223(1) trestního zákoníku zní následovně:

„1. Kdo je členem «zločineckého podsvětí», bude potrestán odnětím svobody v trvání 5 až 8 let a uložením pokuty nebo bez uložení pokuty.“

„2. Kdo je vorem v zákoně, bude potrestán odnětím svobody v trvání 7 až 10 let a uložením pokuty nebo bez uložení pokuty.“

Tato právní úprava byla přijata dne 20. prosince 2005 a byla iniciována prezidentem Gruzie za účelem efektivnějšího boje proti zločineckým organizacím, známým pod názvem „zločinecké podsvětí“, jejichž existence a fungování je v konfliktu s veřejným zájmem. Stejného dne byl gruzinským parlamentem přijat rovněž zákon o organizovaném zločinu a vydírání, v jehož třetí části jsou vysvětleny základní pojmy vztahující se k pojmu „vor v zákoně“ a „zločinecké podsvětí“.

„Zločineckým podsvětím“ se rozumí jakákoli skupina osob jednající v souladu se specifickými pravidly, které si samy určily, jejichž cílem je získání určitého prospěchu pro sebe či pro ostatní, a to prostředky, mezi které patří zastrasování, vyhrožování, donucování, nátlak, pravidlo mlčenlivosti, řešení sporů užíváním autority vora v zákoně, přesvědčování mladých lidí ke spáchání protizákonného jednání nebo páchání či pobízení ostatních k páchání nezákonných deliktů.

Členem „zločineckého podsvětí“ se rozumí jakákoli osoba, která uznává specifická pravidla „zločineckého podsvětí“ a je aktivně zapojena do podporování a dosahování cílů „zločineckého podsvětí“.

Řešením sporů užíváním autority vora v zákoně se rozumí takové řešení sporů mezi dvěma či více lidmi, které provádí člen „zločineckého podsvětí“ s použitím výhrůžek, donucování, zastrasování nebo jiného protizákonného jednání.

Vorem v zákoně se rozumí člen „zločineckého podsvětí“, který s využitím různých metod řídí a koordinuje fungování „zločineckého podsvětí“ v souladu s výše uvedenými specifickými pravidly tohoto podsvětí.

1. Pojem „zločinecké podsvětí“ a vor v zákoně

2. Tzv. „zločinecké podsvětí“ je považováno za páteř současné struktury organizovaného zločinu napříč celým územím post-sovětských států včetně Gruzie. Toto profesionální „zločinecké podsvětí“ má své uznávané vůdce, složité mechanismy přijímání nových členů a specifická pravidla. Především jde o velmi dobře organizovanou mocenskou strukturu s přísným režimem nadřízenosti a podřízenosti a kontroly nad svými členy a i nad různými jinými částmi společnosti.

3. - 24. Vorové v zákoně patří mezi nejmocnější zločince, jejich příkazy se řídí i ostatní zločinci, a požívají nezpochybnitelnou autoritu a vysoké postavení v rámci „zločineckého podsvětí“ v post-sovětských republikách. Patří mezi elitu organizovaného zločinu ekvivalentní tzv. „kmostrům“ známých ze struktur italské mafie. Titul vor v zákoně je obvykle udělen některému ze zločinců jiným výše postaveným vorem v zákoně, a to prostřednictvím rituálu známého jako „křest“. Držitelé titulu vor v zákoně jsou považováni za strážce „zločineckého kodexu“. Vor v zákoně zřídka kdy sám páchá protizákonný skutek. Svou kontrolu a vliv v rámci „zločineckého podsvětí“ uplatňuje prostřednictvím své autority a reputace v kriminálních kruzích, a proto fyzická přítomnost není v žádném případě stěžejní faktor ovlivňující autoritu a moc těchto „zločineckých bossů“. Na místo toho vytvářejí důmyslné komunikační sítě, jejichž prostřednictvím organizují a vedou „zločinecké podsvětí“. Mělo by být rovněž zmíněno, že vorové v zákoně nemají kontrolu pouze nad zločinci, ale uplatňují svůj vliv i ve společnosti obecně. V minulosti byli považováni za respektované společenské autority řešící různorodé

spory. Vzhledem ke svému bohatství a autoritě byli mladými lidmi považováni za jakýsi vzor. Význam vztahu a přesahu mezi společenským a kriminálním světem je považován za jeden z nejcharakterističtějších rysů vorů v zákoně. „Zločinecké podsvětí“, v jejichž čele stáli vorové v zákoně, hluboce ovlivnilo formování mocenských zločineckých struktur v gruzínském občanském životě i ve světě vězeňském. Gruzínští vorové v zákoně byli navíc považováni za jednu z nejmocnějších a nejvlivnějších etnických skupin v zločineckých elitách Sovětského svazu. V roce 1985 Ústřední výbor Gruzínské komunistické strany nařídil orgánům výkonné moci, aby ostře zakročili proti vorům v zákoně. Ke zdůraznění důležitosti tohoto úkolu ústřední výbor varoval představitele výkonné moci, že v případě jejich selhání budou sami postaveni před soud. Do roku 1986 bylo zatčeno 52 gruzínských vorů v zákoně, nicméně soudy jim udělily nejnížší možné tresty, což bylo vysvětlováno absencí potřebné právní úpravy umožňující efektivní trestní stíhání členů těchto organizovaných zločineckých skupin. Neexistovala žádná norma zakazující být vorem v zákoně nebo jiným vůdcem organizované zločinecké skupiny. I ti, kteří se dostali do výkonu trestu odnětí svobody, byli ovšem schopni vést „zločinecké podsvětí“ z vězeňských cel.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K tvrzenému porušení článku 7 Úmluvy
2. Stěžovatel namítl, že článek 223(1) trestního zákoníku není přesný a dostatečně předvídatelný, aby si mohl být vědom toho, jaké jednání může být posouzeno tak, že se z něho dá usoudit na členství ve „zločineckém podsvětí“. Odkázal na článek 7 Úmluvy, jehož relevantní část zní následovně:

„Nikdo nesmí být odsouzen za jednání nebo opomenutí, které v době, kdy bylo spácháno, nebylo podle vnitrostátního nebo mezinárodního práva trestným činem.“

Přijatelnost

26. - 27. Vzhledem k tomu, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy, a vzhledem k tomu, že není nepřijatelná z jakýchkoli jiných důvodů, je prohlášena za přípustnou.

Vyjádření stran

28. - 31. Vláda ve svém vyjádření odkázala na výše uvedený rozsáhlý výklad ohledně „zločineckého podsvětí“ a vorů v zákoně. Zdůraznila, že neformální autorita takových zločineckých bossů se rozšířila i mimo „zločinecké podsvětí“ a ovlivňuje mnohé aspekty běžného veřejného života. Mladí lidé navíc usilují o to, aby se podobali těmto kriminálním živlům, a o mnoha vysoce postavených veřejných státních úřednících je známo, že spolupracovali nebo podporovali tyto zločince a poté obdrželi „finanční dary z obchodních kruhů“. Tento obrovský vliv mimo jiné vyústil ve stav, kdy i věznice se dostaly pod kontrolu vorů v zákoně. Skrze výhrůžky, donucování a přijímání dalších členů tito kriminální bossové získali ohromný vliv nad vězni i nad vedením věznic a odmítnutí jejich pravidel či spolupráce včetně nepřispívání do jejich společného fondu mohlo vyústit v závažné potrestání, a to včetně smrti. Vláda dále uvedla, že po mnoho let nebyla proti těmto zločineckým skupinám učiněna žádná reálná intervence, a to především z důvodu absence politické vůle. Ke změně došlo v roce 2003, kdy nová vláda začala přijímat legislativní i jiné prostředky, kterými se snažila omezit moc zločineckých bossů. Mezi tyto prostředky patřila i novela trestního zákoníku, kterou byly vytvořeny skutkové podstaty nových trestných činů obsažených právě v článku 223(1) trestního zákoníku. Zavedením trestného činu členství ve „zločineckém podsvětí“ a trestného činu spočívajícího v tom, že se osoba stane vorem v zákoně, se zamýšlelo pokrýt všeobecně známý fenomén, kdy vor v zákoně

nepáchá trestnou činnost osobně, ale řídí různorodou kriminální činnost skrze zločinecké organizace, které jsou pod jeho přímým nebo nepřímým vlivem. Jedním z nejvýznačnějších rysů moci vora v zákoně je fakt, že ačkoli není ani fyzicky přítomen, pomocí své autority ve zločineckých kruzích dokáže prostřednictvím svých oddaných „podřízených“ významně ohrožovat veřejný pořádek v zemi. Vláda také uvedla, že současně s výše uvedenou novelou trestního zákoníku bylo vydáno memorandum, ve kterém kromě vysvětlení účelu novely byla vysvětlena podstata nově zaváděných trestných činů. Veřejnosti byly pojmy jako „zločinecké podsvětí“, členství ve zločineckém podsvětí, řešení sporů užíváním autority vora v zákoně, vystupování jako vor v zákoně, vysvětleny i v rámci přijetí zákona o organizovaném zločinu a vydírání. Výsledkem těchto legislativních kroků bylo trestní stíhání a odsouzení více než 180 těchto kriminálních bossů, z nichž 20 bylo odsouzeno za to, že byli vory v zákoně. Někteří z nejvlivnějších vorů v zákoně navíc utekli ze země, a to především do Ruské federace, na Ukrajinu a též do států západní Evropy. Tím nejvýznamnějším důsledkem této antikriminální kampaně ale dle vlády bylo, že se podařilo omezit vliv těchto bossů na společnost a oslabit jejich privilegované společenské postavení. Na základě výše uvedeného tedy stěžovatel musel vědět, že za své jednání může být trestně odpovědný dle článku 223(1) trestního zákoníku.

29. Stěžovatel ve svém vyjádření neuvedl žádné nové argumenty, dal najevo nesouhlas s tvrzeními vlády a zopakoval, že nemohl předpokládat, které z jeho skutků mohly založit trestní odpovědnost podle článku 223(1) trestního zákoníku. Uvedl, že neměl tušení, co se rozumí pojmy jako „zločinecké podsvětí“ či řešení sporů užíváním autority vora v zákoně.

Hodnocení Soudu

33. - 34. Článek 7 odst. 1 Úmluvy nedopadá pouze na zákaz retroaktivity trestního zákona k tíži obviněného, ale rovněž stanovuje pravidlo, že pouze zákonem může být vymezen trestný čin a sankce za jeho spáchání. Zároveň zakazuje rozšíření aplikace jednotlivých skutkových podstat trestných činů na skutky, které předtím nebyly za trestné činy považovány. Trestní zákon nemůže být extenzivně vykládán k tíži obviněného například analogií. Trestné činy a sankce za jejich spáchání musí být zákonem jasně definovány. Tento požadavek je naplněn, pokud je pro jednotlivce možné z dikce daného zákona (případně s pomocí interpretace soudů) vyčíst, v případě jakého jednání nebo opomenutí bude určitá osoba trestně odpovědná. Důsledkem principu obecnosti zákonů není vždy dikce zákona zcela přesná, a to znamená, že mnoho zákonů je formulováno pomocí neurčitých pojmů a jejich interpretace závisí na praxi. V jakémkoli právním systému existuje nevyhnutelný aspekt soudní interpretace. Vždy bude existovat potřeba objasňovat sporné body a adaptovat se na měnící se podmínky.

Právní jistota je tedy vysoce žádoucí, nicméně může přinést i přílišnou rigiditu, přičemž právo musí držet tempo s měnícími se podmínkami. Zákon může naplňovat požadavek předvídatelnosti, i pokud je nutno, aby osoba, které se to týká, využila právní pomoci pro vyhodnocení možných dopadů daného zákona či právní normy a jestliže je to za daných okolností opodstatněné (srov. Achour proti Francii, č. 67335/01, rozsudek velkého senátu ze dne 29. března 2006, § 54; Huhtamäki proti Finsku, č. 54468/09, rozsudek velkého senátu ze dne 6. března 2012, § 54).

35. - 41. Podstatou sporu v této věci je, zda právní úprava trestného činu, za jehož spáchání byl stěžovatel odsouzen, je dostatečně jasná a předvídatelná do té míry, že stěžovatel mohl usměrnit své jednání, aby takový trestný čin nespáchal. Soud podotýká, že členství ve „zločineckém podsvětí“ je trestným činem podle článku 223(1) odst. 1 trestního zákoníku a je úzce spojen s trestným činem spočívajícím v tom, že určitá osoba je vorem v zákoně dle článku 223(1) odst. 2 trestního zákoníku. Oba delikty představují velmi dobře známé pojmy organizovaného zločinu a právě proti nim byl zaměřen legislativní balíček schválený gruzínským parlamentem dne 20. prosince 2005, a to za účelem zintenzivnění boje proti kriminálním syndikátům. Soud se již dříve zabýval fungováním této nebezpečné kriminální

komunity a jejich pomstyktivých praktik v kontextu událostí v gruzínských věznicích (srov. Tsintsabadze proti Gruzii, č. 35403/06, rozsudek ze dne 15. února 2011, § 61, 66 – 69). V souvislosti s touto věcí byl podrobně vysvětlen dopad fungování „zločineckého podsvětí“ na gruzínskou společnost obecně prostřednictvím několika výše rozebraných společensko-právních studií. V návaznosti a s ohledem na jiné společenské pohromy představované jinými organizacemi typu mafie (srov. např. Raimondo proti Itálii, č. 12954/87, rozsudek ze dne 22. února 1994, § 30) soud shledává přijetí legislativního balíčku v roce 2005 k umožnění skutečného a účinného boje proti předmětné trestné činnosti za logické a důvodné. Studie skutečně ukázaly, že existence a fungování „zločineckého podsvětí“ silně ovlivnilo nejenom vězeňský sektor, ale širokou gruzínskou společnost včetně mladých lidí, a to mnohem dříve, než byl výše uvedený legislativní balíček přijat. S ohledem na výše uvedené studie a argumenty vlády, soud uvádí, že tento kriminální fenomén je hluboce zakořeněn ve společnosti a společenská autorita vorů v zákoně byla tak vysoká, že mezi obyčejnými členy společnosti jsou pojmy jako vor v zákoně, „zločinecké podsvětí“ nebo řešení sporů užíváním autority vora v zákoně běžně známé a naprosto snadno pochopitelné (srov. Tsintsabadze, cit. výše, § 61 a 66 – 69). Přijetím legislativního balíčku v roce 2005 a především zavedením článku 223(1) trestního zákoníku do právního řádu Gruzie kriminalizovala jednání vztahující se k „zločinecké subkultuře“, což je pojem, který byl již dávno předtím znám široké veřejnosti. Zajímavostí je fakt, že gruzínský zákonodárce zvolil pro dikci článku 223(1) trestního zákoníku hovorový jazyk, což bylo, dle názoru soudu, provedeno z toho důvodu, aby široká veřejnost lépe porozuměla nové právní úpravě. Soud není přesvědčen argumenty stěžovatele, že výše uvedené aspekty „zločinecké subkultury“ mu byly zcela cizí, což potvrzují i důkazy provedené v průběhu vyšetřování národními soudy. Navíc, stěžovatel vypověděl, že pana A. K. znal a věděl, že požívá označení vor v zákoně, a že dle názoru stěžovatele je vor v zákoně „čestný“ člověk. Rovněž z dalších skutkových okolností případu je zřejmé, že stěžovateli záleželo na osudu „zločineckého podsvětí“ a znal jeho specifická pravidla, když ve věznici s přítelem, který byl považován za možného budoucího vora v zákoně, probíral finanční otázky spojené se společným fondem „zločineckého podsvětí“. Přitom se dobrovolně zabýval řešením soukromých sporů a při přesvědčování stran sporu užíval své autority jako staršího člena podsvětí i autority vora v zákoně. Co je ovšem dle Soudu nejdůležitější, je zavedení nových skutkových podstat do článku 223(1) trestního zákoníku, který jasně postavil mimo zákon dva různé delikty související se „zločineckým podsvětím“, což bylo pouze částí celého legislativního balíčku z roku 2005, jehož cílem bylo zintenzivnit boj proti organizovanému zločinu. Součástí tohoto balíčku byl i zákon o organizovaném zločinu a vydírání, s nímž bylo vydáno memorandum, ve kterém jsou obsaženy legální definice všech podstatných pojmů výše uvedených. Soud uzavírá, že po 20. prosinci 2005, kdy byl legislativní balíček přijat, stěžovatel musel snadno předpokládat, která jeho jednání budou podřazena pod článek 223(1) trestního zákoníku, a to na základě vědomostí o „zločineckém podsvětí“, které měl každý běžný občan Gruzie, nebo na základě výkladu, který byl zveřejněn společně se zákonem o organizovaném zločinu a vydírání, nebo v případě potřeby na základě řádné právní pomoci (srov. Del Rio Prada proti Španělsku, č. 42750/09, rozsudek velkého senátu ze dne 21. října 2013, § 79).

Na základě výše uvedeného Soud dospěl k závěru, že nedošlo k porušení článku 7 Úmluvy.

42. – 43. Ostatní námitky stěžovatele Soud jako nepřijatelné odmítl dle článku 35 odst. 3 a 4 Úmluvy.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost vztahující se k článku 7 za přijatelnou a ve zbytku za nepřijatelnou;

2. Rozhoduje, že nedošlo k porušení článku 7 Úmluvy.

(zpracovali JUDr. Antonín Draštík a JUDr. Adrian Matúš)

1) Význam: kriminální autority sui generis postsovětského organizovaného zločinu. Překlad: „vládce podsvětí“ alternativně „zloděj ze zákona, zloděj podle zákona“ nebo „zločinec ze zákona“. Originální verze: „thief in law“.